

EL FONTS RAMON D'ALÒS-MONER I DE DOU A L'ARXIU DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Eulàlia MIRET RASPALL
Servei de Documentació i Arxiu
Institut d'Estudis Catalans

EL PROCÉS DEL LLEGAT

Ramon d'Alòs-Moner i de Dou va ser membre de l'IEC, nomenat per la Secció Històrico-Arqueològica l'any 1918, i Secretari General entre els anys 1920 i 1939, any de la seva mort.

El fort vincle d'aquest erudit i bibliotecari amb l'IEC fa que el contingut del seu fons sigui especialment rellevant per al seu Arxiu històric i per a la institució en general.

A mitjan 2009, l'aleshores director de l'Arxiu, Dr. Albert Balcells, es va posar en contacte per carta amb la família Alòs mostrant el gran interès de l'IEC per aquest fons, especialment pels seus continguts relacionats amb la mateixa institució i també amb molts dels seus membres.

El 2010 la família va respondre positivament sobre la viabilitat de llegar el fons, i es va acordar que l'arxivera de l'IEC, Eulàlia Miret i Raspall, juntament amb l'historiador Enric Pujol, visitarien *in situ* la documentació ubicada a la casa familiar del C/ Passatge de Garcini, 15, de Barcelona.

Amb la visita es va portar a terme una anàlisi i valoració general de la documentació, recollint els pertinents comentaris de la família. Es va constatar que el fons era de gran vàlua i que estava format per tres parts diferenciades: el fons bibliogràfic, el fons patrimonial i el fons personal de Ramon d'Alòs-Moner.

Després d'una reunió amb la família el mes d'octubre es va acordar que aquesta darrera part es llegiria a l'IEC, i es signaria el conveni de donació corresponent.

Seguidament l'arxivera de l'IEC es va dedicar a l'embalatge, la identificació i la creació d'un preinventari del fons, amb l'objectiu d'incloure un annex detallat en el conveni de donació. El resultat d'aquesta tasca va ser de vint-i-tres unitats documentals (17,75 metres lineals de documentació), que quedaren embalades i etiquetades a punt per al seu trasllat, el qual es va efectuar el mes de novembre amb el conveni ja degudament signat.

ELS CONTINGUTS DOCUMENTALS

Una vegada arribat el fons a les dependències de l'Arxiu de l'IEC, van ser molts els esforços del seu personal per a netejar i ubicar la documentació de manera ordenada i definitiva en contenidors de conservació, tant camises com caixes arxivadores de PH neutre, on els documents resten actualment sense agressions de cara a la seva futura preservació.

En paral·lel s'anaven creant les eines de descripció del fons que actualment consisteixen en un elaborat quadre de classificació i un inventari general del fons.

A continuació es mostra el quadre de classificació, que desenvolupa cinc apartats conceptuals del fons, els quals també es subdivideixen jeràrquicament segons la quantitat i la varietat de documentació que engloben. Aquests abracen des dels aspectes més personals de Ramon d'Alós (relació amb la família, infantesa, etc.), fins els més professionals (activitats a les diverses institucions on va pertànyer, congressos, treballs, etc.), i completen aquesta amplíssima informació amb els milers de cartes ordenades en l'apartat de correspondència, moltes d'elles adreçades i rebudes per personalitats de l'època (al voltant de sis-cents corresponents), que havien estat tant membres de l'IEC com destacats personatges d'àmbits de la cultura o la política catalanes.

QUADRE DE CLASSIFICACIÓ DEL FONS
RAMON D'ALÓS-MONER I DE DOU A L'IEC

1. Activitat personal [7 caixes arxivadores]
 - 1.1. Documents dels pares
 - 1.2. Infantesa
 - 1.3. Documents d'identificació i organització
 - 1.3.1. Carnets i cèdules
 - 1.3.2. Targetes de presentació
 - 1.3.2.1. Pròpies
 - 1.3.2.2. Rebudes
 - 1.3.3. Agendes
 - 1.4. Estudis
 - 1.4.1. Època escolar
 - 1.4.1.1. Apunts, anotacions, etc.
 - 1.4.1.2. Actes, matrícules, qualificacions
 - 1.4.2. Universitat
 - 1.5. Servei militar

- 1.6. Maria Maltese
 - 1.6.1. Casament
 - 1.6.2. Altres documents
- 1.7. Patrimoni familiar
- 1.8. Esqueles i documentació posterior a la seva mort
- 1.9. Gestió de la biblioteca familiar
 - 1.9.1. Llibreters i relligadors
 - 1.9.2. Adquisició de llibres
 - 1.9.3. Etiquetes i fitxes
- 2. Correspondència [11 caixes arxivadores]
 - 2.1. Correspondència personal
 - 2.1.1. Rebuda pels pares
 - 2.1.2. Pares
 - 2.1.3. Esposa
 - 2.1.4. Fills
 - 2.1.5. Germans
 - 2.1.6. Tiets, nebots i cosins
 - 2.2. Correspondència general
 - ➔ Inclou cartes de corresponsals ordenats alfabèticament pel cognom, dins cada corresposnal l'ordre de les cartes és cronològic.
- 3. Activitat acadèmica i professional [38 caixes arxivadores]
 - 3.1. Congressos
 - 3.2. Institucions
 - 3.2.1. Escola de Bibliotecàries
 - 3.1.1.1. Notes de lliçons
 - 3.1.1.2. Expedients dels cursos (1917-1939)
 - 3.2.2. Escola Espanyola de Roma
 - 3.2.3. Institut d'Estudis Catalans
 - 3.2.4. Società Nazionale Dante Alighieri
 - 3.2.5. Unió Acadèmica Internacional
 - 3.2.6. Rebuts diversos
 - 3.2.6.1. Entitats
 - 3.2.6.2. Diaris i revistes
 - 3.3. Material d'estudi i consulta
 - 3.4. Treballs
 - 3.5. Viatges i excursions

- 4. Documents gràfics [2 caixes arxivadores]
 - 4.1. Fotografies
 - 4.2. Impresos
 - 4.2.1. Estampes religioses
 - 4.2.2. Fullets i díptics publicitaris
 - 4.2.3. Postals
 - 4.2.4. Segells
 - 4.2.5. Teatre (Barcelona)
 - 4.3. Dibuixos i caricatures
 - 4.4. Mapes
- 5. Recursos d'informació [1,5 ml de prestatgeria + 2 caixes arxivadores]
 - 5.1. Llibres
 - 5.2. Premsa

El volum total del fons correspon a seixanta caixes arxivadores, a més d'un metre i mig lineal de material imprès.

LA DIFUSIÓ DEL FONS

Just un any després de la donació del fons, el novembre de 2011, s'acabava la primera versió de l'inventari del fons, el qual calia difondre. L'inventari es va posar a disposició dels investigadors mitjançant la pàgina web de l'Arxiu de l'IEC, a l'adreça: http://www.iec.cat/arxiu/documents/Inventari_general_V2_12_2011.pdf, i també es va incloure la seva descripció al Catàleg Col·lectiu de les Universitats Catalanes, des d'on es pot consultar tant el quadre de classificació com l'inventari: http://ccuc.cbuc.cat/record=b5162840~S23*cat.

Una vegada portada a terme la tasca de difusió a la xarxa Internet, s'han gestionat nombroses consultes d'investigadors i, donada la gran quantitat de documentació que conté el fons, s'estan portant a terme tasques de revisió i ampliació de l'inventari, especialment tenint en compte que la família Alòs, l'any 2012, va fer un segon petit lliurament de material que cal incorporar a la resta del fons. Aquesta nova aportació consisteix bàsicament en algunes fotografies, documents personals, d'entitats i correspondència.

Finalment es vol destacar que l'any 2011 es va iniciar el procés de la digitalització de la documentació d'aquest fons, amb l'esforç d'inversió econòmica i de recursos humans que això comporta, i que actualment compta amb 10.300 fitxers procedents de l'apartat de correspondència, tots ells creats en format digital de preservació i per a la consulta.